

SÁTTMÁLASTRÍÐIÐ

Reiðararnir hava haft fund, og hava samtykt at bjóða fiskimenn um at fara aftur at fiska fyri teir somu sáttmálar, sum vóru í gildi í 1952.

Ein má spyrja, hvat reiðararnir hugsa fyri sær. Teir megu vita, at fiskimenn ongantíð hava verið nøgdur við hesar sáttmálar og aldri hava góðkent teir. Fiskimenn hava ongantíð við góðum gingið undir hesar sáttmálar, sum teir eru dömdir undir av einum valdgerðarrætti, sum tað kapitalistiska fleirtalið á Føroya lögtingi setti ímóti protest frá javnaðarmonnum.

Hin 1. januar 1947 tók undirritaði á fyrsta sinni við sum fiskimannafelagsformaður saman við Daniel Klein, og vit báðir og allir okkara menn kravdu, at fiskimenninir skuldu fáa netto, tá ið okkum varð lovað, at fiskimenn skuldu fáa kr. 500,00 um mánaðin í lønarviðbót og forskot. Tá hövdu fiskimenn toluligar innitökur eisini. Men nú er alt óðrvísi, og tað er so javnlaga versnað ár undan ári, inntil 1952, ið var tað ringasta árið av øllum. Um Føroya Fiskasölur er so nógv skrivað, at eg ikki vil troysta lesararnar við mongum orðum um henda yvirklassamonopol, men har liggur ein grundarsteinurin undir teirri ósemju, sum er í løtuni, men tíverri, at aðrir eru eisini.

Lönarviðbótin er minnað niður í einki.

Ja, eg veit ikki vist, tí ógítir menn hava enn ikki fingið lønarviðbót fyri 1952, og vit vita ikki, um teir fáa nakað ella einki. Vit minnst, at nústandi landsstýri við sínum monnum á tingi í des. mánaða 1951 viðtók, at ógítir skuldu ikki fáa lønarviðbót, og eingin skuldi fáa forskot. Um hatta var streika seinasta vár. — Fiskimenn vunnu, men seinri vísti tað seg, at forskotið munaði lítið, og nú sær vánaligt út fyri lønarviðbótini hjá teim ógítir.

Altíð hevur gingið vánaliga hjá fiskimonnum at fáa tann pening, teir eiga fyri tann fiskin, teir hava veitt. At enda fingi vit javnaðarmenn troðkað ígjøgnum, at peningur fiskimanna skuldi verða avtíkin í Fiskasöluni, settur á serkonto og fara gjøgnum avvarandi fiskimannafelag til fiskimennin. Men einans í 1951 var henda lógin í gildi, so tók landsstýrið við sínum partamonnum hesa fyri fiskimenn so góðu lógina av aftur, og tessvegna hava fleiri fiskimenn ikki fingið teirra pening fyri 1952, og kanska fáa teir hann ongantíð.

Omaná alt hetta og meira annað eru reiðarar so framligir at

vága sær at bjóða okkara sjógarpar fara aftur út á havið fyri tey somu trælakor, sum teir hava livað undir nú í fleiri ár.

Fiskimenn krevja nú bruttosáttmálarnar aftur, sum teim vórðu dömdir frá. Fyrr enn fiskimenn fáa henda rættin aftur, verður eingin friður um nakrar sáttmálar. Vit hava roynt nettosáttmálarnar nú í nøkur ár, og vit vita, hvat klandur, ið hevur staðið. Eg havi fyrr í vár her í blaðnum skrivað um allar tær klagur, ið eru yvir uppgerðirnar, og hví er tað?

Jú, alt kemur av netto-sáttmálunum. Í sáttmálanum stendur t. d., at 25 % av trygging skal roknað av óbyttum. Reiðarar hava roknað 100 %. Vit hava spurt hví, og fingið tað svar, at reiðarafelagið er komið á samt um, at soleiðis skal sáttmálin skiljast. Eg má spyrja, um reiðarafelagið einsamalt skal leggja annan týðning í sáttmálan, enn orðaljóðið sigur? —

Soleiðis kann ein spyrja spurning aftaná spurning, men lat hetta vera nokk fyri hesu ferð.

Hava reiðarar einki annað at bjóða fiskimonnum uttan tað at fara fyri fyri sáttmálar, ið vóru í gildi í 1952, so verða skipini liggjandi.

J. H. Danbjørg.

1883 1953
24. apríl

Mangt kann sigast um menn — bæði rättvíst og órättvíst — men tá ið sagt verður um Petur havnar-meistara í Havn, at hann er ein av dygdarríkastu somum Føroya, so er tað so satt, sum nakað kann vera tað; um leitað varð millum menn — bygd úr bygd og oyggj í oyggj, so kundi Havnin ikki hava fingið betri havnar-meistara; hann hevur avgjört fasta stöðu, avbæra sterkan vilja, og enn hevur ongum eydnast at rokka honum at víkja frá tí, sum hansara samvitska sigur honum rætt at vera í starvi sínum; tað gav at bíta, tá hann undir krígunum tók skansakommandantin við horninum; tað vildi annars hava kostað honum áralong fongsul.

»Hoyr tú, Karl á Kák: hevur tú nakrantíð verið til sjós saman við Petri í Pætursastovu, og hvussu dámar tær hann?»

»Tað havi eg ofta verið. Hann var av allrabestu sjómonnum. Vit vóru eins og brøður. Undir fyrra krígunum vóru vit og 11 aðrir við okkum við »Streymoyinni« skotnir niður á bankanum og bjargaðu okkum í litlum 4-mannafari inn á Sandavág. Tað var svárur røður.

Jú, og hartil er hann gott menniskja.»

Hetta sigur so Karl, sum sjálvur hevur verið ein av bestu sjómonnum Føroya.

»Hvussu dámar tær Petur havnar-meistara, og hvussu hava tit arbeitt saman?» spyrji og hr. Sofus Christiansen.

»Sera væl. Vit hava nú í 23 ár arbeitt saman, og í øll hesi árin hava vit bert eina einastu ferð komið upp á kant, og so var tað sera lítið og hevði ongan týðning. Nei, betri mann kundi eg ikki ynskt mær at arbeitt saman við.»

Og hetta siga allir hinir á havnar-skrivstovuni.

Petur hevur haft sera gott og hugnaligt heim. Kona hansara, Petrina, hevur verið honum sera góð, besti stuðul og avbæra arbeidsom. Hon er attað úr Oyndarfirði. Pápi hennara var klokkari við kirkjuna har, og lærarin í bygdini var deknur. At siggja teir báðar á halgidögum fylgjast í kirkju! Tað var eins og Guds signing skein úr eygum teirra.

Petur og Petrina hava ikki altíð dansað á rósom í heimi sínum; langar svárar sjúkurliga herjað heim teirra. Men bæði hava tey dugað at tikið tað rætt og borið byrur sínar mannliga.

Tað verða mong, sum á hesum komandi hátíðardegi ynskja Guds signing yvir heim teirra, og tað sama ger

Slingur.

ÚR FÁMJIN

Kolahöggingin byrjar av nýggj.

Seinasta ár vórðu 240 tons av kóli flutt út av bygdini. Av hesum

Hvat Bretar fáa burtur úr trolveiðu síni

Av tí at so nógv verður skrivað um fôr og sáttmálar, loyvi eg mær at geva eina stutta frágreiðing um viðurskipti við skotskum trolarum.

Sjálvur havi eg verið stýrimaður og skipari 1 24 ár — harav tvey ár stýrimaður — og 1/2 ár skipari við trolara, og síðani havi eg verið við til allar veiðuháttir uttan snurruvåd. Seinast havi eg verið 10 túrar við skotskum bátum. Eg havi gjølla roynt at kanna, hvussu teir fáa trolararnar at bera seg. Sjálvt um vit ikki sjálvir bjóða til at fáa trolararnar at bera seg, eri eg komin til tað úrslit, at hetta lættliga kann gerast, um vit gera sum Bretar.

Sparsemi neyðugt.

Fyrst og fremst ræður um at spara upp á alt, ið pengar fara til og harnest uppá fólk, og tá serliga maskinemennin. Við Bretum lýra

TÓRSHAVNAR LÍKKISTUGOYMSLA

hevur telefon nr. 706

ymiskir prísir

JACOB C. JOENSEN
snikkari

varð meginparturin seldur til aðrar bygdur í Suðuroy.

Tíverri vísti tað seg, at hin nýggi trádhanin var ov veikur. Longu tíðliga seinasta heyst fór hann, og síðani tað hevur kolahöggingin ligið still. Tað vóru bukkarnir, ið halda trádhananum uppi, ið fóru.

Trýstið á bananum er umlið 9 tons. Koyrt verður oman í kurvum, einar 40 kurvum í alt. Hvør kurvin tekur 70 pund. Dagliga verða 7—8 tons koyrd oman í bygdina.

Torfört er at koma niðan til kolanámini. Tað tekur um 3 korter at ganga niðan. Alt strekkið er um leið 1300 metrar og ógvuliga bratt. Stórir saknur hevur tað verið, at eingin telefon er niðan til kolanámini. Teir fyrstu telefonsteyrnir eru nú fingnir til vegar, so væntuliga verður tað ikki leingi til telefonsambandið fæst í lag.

Kolahöggingin er nú byrjað aftur; tað ednaðist at fáa gott tilfar frá SEV í staðin fyri teir gomlu bukkarnar, so nú fer ivaleyst at halda.

Kolanámini standa nú í einar 100.000 kr. Av hesum eru 30.000 kr. stuðul frá lögtinginum.

Ravmagn er einki í bygdini, men heilt óhögligt er ikki, tí beina leið til Vágs man vera umleið 3000 metrar.

Bátarnir hava verið á floti. — Einki bar til. Teir fingi ikki so mikið sum at kóka.

teir sjálvir undir fiskarí, men hava ein mann at lempa kólið til. Undir sigling hjálpa dekkararnir til.

Hvat teir fáa burtur úr.

Hvat fáa teir so burtur úr veiðuni? Tann seinasti báturin, ið eg var við, gjörði 19 túrar og seldi fyri 30.000 stp. seinasta ár. Vinnan hjá einum dekkara var 12.000 kr., stýrimonnum 24.000 og skiparanum 36.000. (Við besta trolaranum í Føroyum í fjór fingi dekkararnir umleið 18.000 kr. og skiparin umleið 98.000 kr. Her er dekan stórir munur, blaðstj.)

Hvussu eru sáttmálarnir?

Fegin vildi eg, at allir Føroyingar skuldu havt slíkar sáttmálar, so var ikki so torført at verið føroyskur fiskimaður, sum tað er í dag. Vónandi fáa vit slíkar sáttmálar, tí teir eru heinleiðis neyð-